

สมอพิเภก

Terminalia bellirica (Gaertn.) Roxb.

ชื่ออื่น ลัน (เชียงใหม่) สะคู้ (กะเหรี่ยง - แม่ฮ่องสอน); ชิบะดู่ (กะเหรี่ยง - เชียงใหม่); แหน แหนตัน แหนขาว (ภาคเหนือ); สมอแหน (ภาคกลาง)

ชื่อสามัญ Beleric myrobalan

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูง 15 - 35 เมตร เรือนยอดกลมแผ่กว้างและค่อนข้างทึบ ลำต้นเปลาตรง โคนต้นมักเป็นพูพอน เปลือกต้นสีเทาอมน้ำตาลหรือเป็นสีดำ แตกเป็นร่องเล็ก ๆ ตามยาวของลำต้น เปลือกในสีเหลือง กิ่งอ่อนและยอดอ่อนมีขนประปราย ใบ ใบเดี่ยว ติดเวียนกันเป็นกลุ่มตามปลายกิ่ง รูปรีแกมรูปไข่กลับ ขนาด 9 - 15 x 13 - 19 เซนติเมตร โคนใบสอบมาสู่ก้านใบ ส่วนที่ค่อนข้างไปทางปลายใบผายกว้าง เส้นแขนงใบโค้งอ่อน มี 6 - 10 คู่ เส้นใบแบบเส้นร่างแหเห็นชัดทางด้านท้องใบ เนื้อใบค่อนข้างหนา หลังใบเขียวเข้มและมีขนสีน้ำตาลกระจายทั่วไป ท้องใบสีจางหรือสีเทา มีขนนุ่มคลุม แต่ทั้งสองด้านขนจะหลุดร่วงไปเมื่อใบแก่จัด ขอบใบเรียบ ก้านใบยาว 4 - 6 เซนติเมตร บริเวณกึ่งกลางก้านมีต่อมหนึ่งคู่ ดอก ออกเป็นช่อเดี่ยว ๆ แบบหางกระรอก ขนาดเล็ก ออกที่ง่ามใบหรือรอยแผลใบตามกิ่ง ปลายช่อจะห้อยย้อยลง ช่อยาว 10 - 15 เซนติเมตร ดอกเพศผู้ส่วนใหญ่ออกตามปลายช่อ ส่วนดอกสมบูรณ์เพศออกตามโคนช่อ กลีบฐานดอก 5 กลีบ โคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วยขนาดเล็ก มีขนปกคลุม เกสรเพศผู้มี 10 อัน เรียงซ้อนกันอยู่สองแถว ผล กลมหรือกลมรี ๆ แข็ง ผิวนอกปกคลุมด้วยขนสีน้ำตาลหนาแน่น ออกรวมกันเป็นพวงโต ๆ

การกระจายตัวตามธรรมชาติ พบทั่วไปตั้งแต่ป่าเบญจพรรณถึงป่าเต็งรังในประเทศไทย

การใช้ประโยชน์ งานสมุนไพร เนื้อไม้ใช้ในงานก่อสร้าง

ช่วงการออกดอก/สีดอก ออกดอกช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายน ให้สีขาวอมเหลือง